

การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

A Study of Academic Leadership Affecting the Effectiveness
of Academic Administration in Schools under the Office of Kalasin Primary
Educational Service Area 2

ARTICLE INFO

Article history

Received: November 15, 2024

Revised: March 17, 2025

Accepted: April 21, 2025

ธรรมบุญ บุญเรือง^{1*}, ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิสิน², สุพจน์ ดวงเนตร³

Thammanoon Boonrueang^{1*}, Saksit Rittilun², Supot Duangnet³

ABSTRACT

The purposes of the research were: 1) to study the academic leadership of school administrators, 2) to assess the effectiveness of academic administration in schools; 3) to identify the impact of academic leadership on the effectiveness of academic administration in school. The research was conducted in two phases. Phase 1 studied academic leadership affecting the effectiveness of academic administration in school, with a sample group of 297 administrators and teachers from disproportionate stratified random sampling with a ratio of 1:5, resulting in 104 school administrators and 193 teachers. Phase 2 sought guidelines for developing academic leadership affecting the effectiveness of academic administration in school, with 6 experts as informants from purposive sampling. The research tools included: a questionnaire on academic leadership of school administrators with item discrimination values between 0.39-0.85 and overall reliability of 0.98; and a questionnaire on effectiveness of academic administration in school with item discrimination values between 0.43-0.87 and a reliability of 0.98. Quantitative data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation, and stepwise multiple regression analysis.

The research findings were as follows: 1) The overall academic leadership of school administrators was at high level; 2) The overall effectiveness of academic administration in schools was at high level; 3) Academic leadership significantly affected the effectiveness of academic administration in school at the .01 level regarding the defining school goals, vision and mission; supervision, monitoring and evaluation of teaching; curriculum development; and student development. These factors explained 79.60% of the variance in the effectiveness of academic administration.

¹ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ประเทศไทย
M.Ed. (Educational Administration), Faculty of Education and Educational Innovation, Kalasin University, Thailand.

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ประเทศไทย
Assistant Professor, Faculty of Education and Educational Innovation, Kalasin University, Thailand.

³ อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ประเทศไทย
Lecturer, Faculty of Education and Educational Innovation, Kalasin University, Thailand.

*Corresponding author; e-Mail address: etor_z@hotmail.com

The predictive equation in raw scores was:

$$Y' = 0.767 + 0.256X_1 + 0.268X_3 + 0.110X_2 + 0.160X_5,$$

The prediction equation in standardized scores was:

$$Z' = 0.368Z_1 + 0.385Z_3 + 0.197Z_2 + 0.220Z_5.$$

Keywords: Leadership, Academic Leadership, Effectiveness of Academic Administration

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา 3) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 297 คน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิอย่างไม่เป็นสัดส่วนโดยกำหนดอัตราส่วนของการสุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาและครู เท่ากับ 1 : 5 ได้ผู้บริหารสถานศึกษา 104 คน และครู 193 คน ระยะที่ 2 หาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.39-0.85 และค่าความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ 0.98 แบบสอบถามประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.43-0.87 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สันและการถดถอยพหุคูณที่ละขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลด้านการสอน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาผู้เรียน ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ได้ร้อยละ 79.60 เขียนสมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$Y' = 0.767 + 0.256X_1 + 0.268X_3 + 0.110X_2 + 0.160X_5$$

และสมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$Z' = 0.368Z_1 + 0.385Z_3 + 0.197Z_2 + 0.220Z_5$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ประสิทธิภาพการบริหารงานสถานศึกษา

บทนำ

แนวคิดในการปฏิรูปการศึกษาของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 มุ่งเน้นให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ที่ระบุถึงหลักการจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ โดยเฉพาะการบริหารการศึกษาที่ให้ส่วนกลางมีการกระจายอำนาจการบริหารงาน 4 ด้าน ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง สถานศึกษาจะต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับการกระจายอำนาจ โดยจะมีความอิสระและคล่องตัวในการบริหารจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการทั้งปวง (อรุณรัตน์ สีหบุตร, สุรางคนา มัณยานนท์ และชญานิธิ แบร์ดี, 2566)

อีกทั้งแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) กล่าวถึง การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น การศึกษาเพื่อเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศ โดยมีเป้าหมายผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน เป็นผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งของประเทศได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “ผู้เรียนมีความรู้และสมรรถนะที่ จำเป็นมีความสุขและมีเป้าหมาย ได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพเพื่อพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ” ภายใต้เป้าประสงค์ข้อที่ 5) ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ทนต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี มีสมรรถนะความรู้ ความเชี่ยวชาญ จรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งจิตวิญญาณความเป็นครู (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565)

ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการเป็นระดับผลของความสำเร็จจากการบริหารเพื่อให้งานบรรลุสำเร็จตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยพิจารณาจากความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และสามารถพัฒนา นักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกปรับตัวเข้ากับ ทำงานและบริการเป็นที่พอใจของลูกค้าหรือผู้มารับบริการสภาพแวดล้อมได้ เป็นคนดีและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุดและใช้ทรัพยากรในการบริหารจัดการน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ จิตรา แก้วมะ (2563) ที่กล่าวว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน หมายถึงการบรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาโดยพิจารณาจากความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และ สามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ตลอดจนสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายใน ภายนอก และสามารถ แก้ไขปัญหาภายในโรงเรียน จนทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน ซึ่งเป็นการมองประสิทธิภาพในภาพรวมซึ่งการวัดประสิทธิผล ขององค์กร สามารถวัดได้จากการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ขององค์กรโดยพิจารณาจากผลลัพธ์ของการบรรลุ วัตถุประสงค์และการประเมินผลที่ตั้งไว้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ได้ให้โรงเรียนให้ความสำคัญในการบริหารงานในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานด้านวิชาการโดยภาพรวมยังมีปัญหาหลายประการ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขและ พัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในด้านการดำเนินการหลายประการ เช่น ปัญหาด้านหลักสูตรครูยังขาดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดทำหลักสูตรด้านการจัดการเรียนการสอนครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนที่เน้น การวิเคราะห์และสังเคราะห์ยังยึดการสอนแบบเดิมและครูยังไม่ตรงกับวิชาเอกของครูการขาดแคลนครูผู้สอนตามวิชา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2, 2566) และจากผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) 4 กลุ่มสาระ การเรียนรู้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่าผลการทดสอบต่ำกว่า เกณฑ์ระดับชาติ 2.77 และไม่เป็นไปตามจุดเน้นที่ 1 ที่ว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนกลุ่ม สาระการเรียนรู้หลักเพิ่มขึ้น โดยผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 3 (Student Achievement) ซึ่งบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ยังไม่ถึง ร้อยละ 3 จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการเร่งดำเนินการช่วยเหลือและพัฒนาให้สถานศึกษา ได้จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามสภาพปัญหาของสถานศึกษาและผู้เรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยการบริหาร และการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนยกระดับคุณภาพการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2, 2566)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า ในยุคปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีภาวะ ผู้นำทางวิชาการ และครูผู้สอนจะต้องจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีความสำคัญที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพและคุณภาพ การศึกษาและที่สำคัญที่สุดคือคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 เพื่อนำผลวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อ การบริหารงานวิชาการควบคู่ไปกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้บรรลุต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
2. ศึกษาประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
3. ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

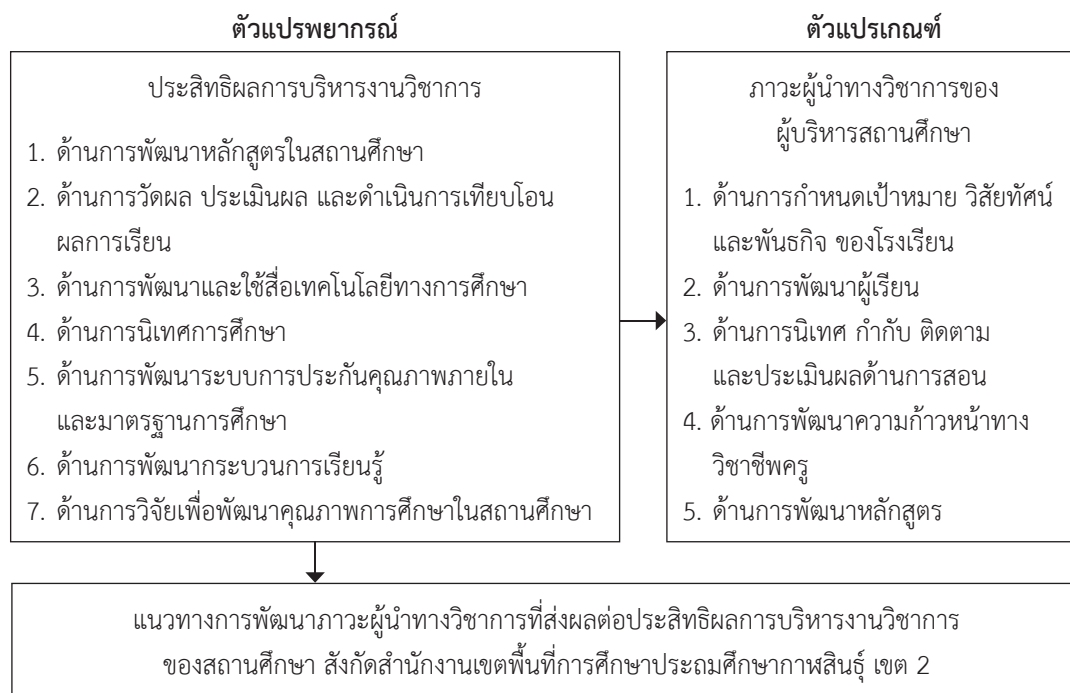
ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวนทั้งสิ้น 1,351 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 141 คน และครู จำนวน 1,210 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2566 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ได้ตัวอย่างจำนวน 297 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 104 คน และครู จำนวน 193 คน และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิอย่างไม่เป็นสัดส่วน (Disproportional Stratified random sampling) โดยยึดการกระจายของข้อมูล ข้อมูลกระจายมากใช้มาก การวิจัยในครั้งนี้ข้อมูลมีการกระจายมาก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 3 คน และครูจำนวน 3 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จากโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการเป็นเลิศด้านวิชาการ แล้วสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูที่ทำหน้าที่หัวหน้างานวิชาการหรือรับผิดชอบบริหารงานวิชาการ

กรอบแนวคิด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ได้ให้โรงเรียนให้ความสำคัญในการบริหารงานในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานด้านวิชาการโดยภาพรวมยังมีปัญหาหลายประการซึ่งจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในด้านการดำเนินการหลายประการ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการเร่งดำเนินการช่วยเหลือและพัฒนาให้สถานศึกษาได้จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามสภาพปัญหาของสถานศึกษาและผู้เรียน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและสังเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจาก วิชัย วงษ์ใหญ่ (2555); สุรพล บุญมีทองอยู่ (2556); ไชยา ภาวะบุตร (2558); สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (2559); อศินีย์ สุกใจ (2560); ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2562); สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564); Cunningham and Cordeiro (2009) และ Tech Many (2014) ได้จำนวน 5 ด้าน และศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการมาสังเคราะห์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการจาก ไทพนา ป้อมหิน (2562); ศิวพร ละครเพชร (2562); ชนกานต์ เอี่ยมสะอาด (2564); พรสวรรค์ เหลาเวียง (2564); ศุภลักษณ์ ชัยอาวูธ (2564); แคทรียา บุตรศรีผา (2565); นพรัตน์ แยมโกสุม (2565); พนมพร เกริกขรณ์รัฐรัฐ (2565); พิชญา แสงทองทิพย์ (2565) และพิชิตชัย ศรีโสคำ (2565) ได้จำนวน 7 ด้าน แล้วสร้างกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ประเภท ได้แก่

1. แบบสอบถาม ใช้เก็บข้อมูลกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูจำนวน 297 คน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยผู้วิจัยได้กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยตำแหน่ง แยกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาและครู และขนาดโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 สอบถามระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.39-0.85 และค่าความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ 0.98

ตอนที่ 3 สอบถามระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.43-0.87 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

2. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม ผู้วิจัยเสนอคำร้องต่อคณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ทำหนังสือเพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 ฉบับ โดยการใช้ Google Forms และประสานด้วยตนเอง ได้ครบทั้ง 297 ฉบับ และตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พบว่า ทุกฉบับครบถ้วนสมบูรณ์ สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้

แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำหนังสือจากมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก นัดหมายวัน เวลา ในการให้สัมภาษณ์ เมื่อถึงวันเวลานัดหมาย ผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยมีเอกสารประกอบการสัมภาษณ์และแบบสัมภาษณ์อย่างละ 1 ฉบับ ให้แก่ผู้ให้ข้อมูลหลัก และผู้วิจัยทำการจดบันทึกพร้อมบันทึกเสียงสัมภาษณ์

นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งหมดมาดำเนินการโดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงตามความถี่ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณทีละขั้นตอน
3. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ		การแปลผล	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน	3.94	0.55	มาก	1
2	การพัฒนาหลักสูตร	3.91	0.56	มาก	2
3	การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลด้านการสอน	3.84	0.65	มาก	5
4	การพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู	3.87	0.61	มาก	4
5	การพัฒนาผู้เรียน	3.89	0.57	มาก	3
รวมเฉลี่ย		3.89	0.51	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$, S.D.=0.51) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาต่ำสุด คือ การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน ($\bar{X}=3.94$, S.D.=0.55) รองลงมาคือ การพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X}=3.91$, S.D.=0.56) การพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X}=3.89$, S.D.=0.57) การพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู ($\bar{X}=3.87$, S.D.=0.61) และการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลด้านการสอน ($\bar{X}=3.84$, S.D.=0.65) ตามลำดับ

2. ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับประสิทธิผล		การแปลผล	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา	3.91	0.47	มาก	1
2	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.75	0.53	มาก	7
3	การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	3.87	0.51	มาก	3

(ต่อ)

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ด้านที่	รายการ	ระดับประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการ		การแปลผล	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
4	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	3.79	0.65	มาก	6
5	การนิเทศการศึกษา	3.81	0.52	มาก	5
6	การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในและมาตรฐานการศึกษา	3.88	0.47	มาก	2
7	การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา	3.85	0.43	มาก	4
รวมเฉลี่ย		3.83	0.39	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.83$, S.D.=0.39) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปหาต่ำสุด คือ การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา ($\bar{X}=3.91$, S.D.=0.47) รองลงมาคือ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในและมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X}=3.88$, S.D.=0.47) การวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X}=3.87$, S.D.=0.51) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X}=3.85$, S.D.=0.43) การนิเทศการศึกษา ($\bar{X}=3.81$, S.D.=0.52) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X}=3.79$, S.D.=0.65) และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.75$, S.D.=0.53) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ตัวแปรพยากรณ์	b	S.E. _b	β	t	P-value	Tolerance	VIF
ด้านการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน (X_1)	0.256	0.185	0.368	9.558**	0.000	0.515	1.942
ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลด้านการสอน (X_3)	0.268	0.207	0.385	7.831**	0.000	0.716	1.397
ด้านการพัฒนาหลักสูตร (X_2)	0.110	0.229	0.197	6.014**	0.000	0.706	1.417
ด้านการพัฒนาผู้เรียน (X_5)	0.160	0.088	0.220	5.937**	0.000	0.550	1.818

$$R^2 = 0.796 \quad \text{adj.}R^2 = 0.792 \quad \text{S.E.} \text{est} = 0.12881 \quad F = 256.541^{**} \quad a = 0.767$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ตัวแปรภาวะผู้นำทางวิชาการที่นำมาวิเคราะห์จำนวน 5 ด้าน พบว่า มี 4 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน (X_1) มีค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์เท่ากับ 0.368 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลด้านการสอน (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ เท่ากับ 0.385 ด้านการพัฒนาหลักสูตร (X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ เท่ากับ 0.197 และด้านการพัฒนาผู้เรียน (X_5) มีค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ เท่ากับ 0.220 ค่า Tolerance มีค่าเข้าใกล้ 1 และค่า VIF ไม่เกิน 10 แสดงว่า

ตัวแปรอิสระทุกตัวมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่น ๆ ในระดับยอมรับได้ สรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวเป็นอิสระจากกัน และ มีค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (a) เท่ากับ 0.767 ตัวแปรทั้ง 4 ด้านนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของ ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ได้ร้อยละ 79.20 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ ± 1.2881

สามารถเขียนสมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$Y' = 0.767 + 0.256X_1 + 0.268X_3 + 0.110X_2 + 0.160X_5$$

และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$Z' = 0.368Z_1 + 0.385Z_3 + 0.197Z_2 + 0.220Z_5$$

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาต่ำสุด คือ การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และ พันธกิจของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารสถานศึกษาโดยเฉพาะเกี่ยวกับ ขอบข่ายและภารกิจการบริหาร และจัดการสถานศึกษาได้กำหนดขอบข่าย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีบทบาทสำคัญ ในฐานะหัวหน้าหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับครูและนักเรียนมากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษานอกจากจะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ คุณธรรม จริยธรรม มีทักษะในการบริหารแล้วจำเป็นต้องเป็นผู้นำทางวิชาการการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะได้รับความร่วมมือนั้นจะต้อง แสดงบทบาทและพฤติกรรมที่เหมาะสม คือ มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ในการรวมพลังครูเพื่อดำเนินงานจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียน โดยผู้บริหารจะต้องสามารถทำงานร่วมกับครู กระตุ้นครู ให้คำแนะนำครู และประสานงานให้ครูร่วมมือกัน ด้วยเทคนิควิธีที่มีคุณภาพจึงจะส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีณา บุทธิจักร (2564) วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า 1) ภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การกำหนดพันธกิจ

2. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุด ไปหาต่ำสุด คือ การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาทุกแห่งมีความคิดเห็นคล้ายคลึงกัน โรงเรียนใดที่มีการวางแผนงานเป็นอย่างดี ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความรับผิดชอบ เอาใจใส่ในงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ ทุ่มเทก่าลังเวลาให้กับโรงเรียนอย่างจริงจัง โรงเรียนนั้นย่อมประสบความสำเร็จตามวิสัยทัศน์เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชลนิชา ศิลาพงษ์ (2564) วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับ มากที่สุด จำนวน 3 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอน ผลการเรียนรู้ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาผู้เรียน และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลด้านการสอน มีอำนาจพยากรณ์ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของ ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ได้ร้อยละ 79.20 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการทำงานใดก็ตาม ถ้าผู้บังคับบัญชา ซึ่งใน ที่นี้คือ ผู้บริหารโรงเรียน มีภาวะผู้นำด้านวิชาการ ให้บรรลุป้าหมายมีความสามารถในการวางแผน นโยบาย และอนาคตของ สถานศึกษา บริหารจัดการหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงดูแลคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้ทันสมัย และมีประสิทธิภาพอยู่เสมอ เปิดโอกาสให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมคิดร่วมทำร่วมรับผิดชอบ วิเคราะห์ ตัดสินใจ และการตัดสินใจ

แก้ไข้ปัญหาได้เป็นอย่างดี มีทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์ มีทักษะและกล้าที่จะพัฒนาให้งานนั้น ๆ สามารถติดต่อสื่อสารและนำเทคโนโลยีมาให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา และพัฒนาให้ครูนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา ย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีณา บุทธิจักร (2564) วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรและ การเรียนการสอนด้านการพัฒนานักเรียน และด้านการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ร้อยละ 64.40 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ ± 23.458

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิเคราะห์ ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ประกอบด้วย 1) ด้านการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 3) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลด้านการสอน 4) ด้านการพัฒนาผู้เรียน จึงเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ ดังนี้

1. ด้านการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการบริหารงานวิชาการให้บรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์มาตรฐานงานวิชาการ และมีความรู้ความเข้าใจในแนวทางการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน

2. การพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำข้อมูล และปัญหาคุณภาพการศึกษา มาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร สร้าง ความตระหนักให้กับครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรมีการวิเคราะห์ผลสรุปจากการประเมินเพื่อหาแนวทางปรับปรุงการเรียนการสอนนำมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพและควรประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูทุกคนเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง

3. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลด้านการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้นให้ครูและบุคลากรมีความคาดหวังในการทำงาน จัดให้มีการเข้าเยี่ยมชมห้องเรียนสังเกตการเรียนการสอน ชี้แนะให้ความช่วยเหลือตามแผนการนิเทศภายใน จัดการนิเทศตามขั้นตอนกระบวนการของการนิเทศภายใน จัดผู้นิเทศในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม และสามารถปฏิบัติการนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ด้านการพัฒนาผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนานักเรียน ส่งเสริมให้ครูผู้สอนแต่ละรายวิชามีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ส่งเสริมให้ครูมีการนำเสนอผลการพัฒนาการเรียนของนักเรียนในระดับชั้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาการพัฒนาสถานศึกษา จุดเด่น หรือแนวทางปฏิบัติที่ดีที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ

2. ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาที่เป็นต้นแบบหรือสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการสูง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570).
<https://www.secondaryta.go.th/wp-content/uploads/2022/12/แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน-2566-2570-ของ-สพฐ.pdf>
- แคทรียา บุตรศรีมา. (2565). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- จิตรา แก้วมะ. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชนกานต์ เอี่ยมสะอาด. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชลนิชา ศิลางษ์. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ไชยา ภาวะบุตร. (2558). หลัก ทฤษฎี และปฏิบัติการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ไทพนา ป้อมหิน. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยนครพนม.
- นพรัตน์ แยมโกสม. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- ปวีณา บุทธิจักร. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พนมพร เกริกขจรณัฐรัฐ. (2565). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- พรสวรรค์ เหลาเวียง. (2564). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พิชญา แสงทองทิพย์. (2565). การเสริมสร้างพลังอำนาจครูที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 1. วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์, 6(2), 53-67.
- พิชิตชัย ศรีไธสง. (2565). วัฒนธรรมโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- ไพฑูรย์ สีนารัตน์. (2562). ปรัชญาการศึกษาเบื้องต้น. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2555). จากหลักสูตรแกนกลางสู่หลักสูตรสถานศึกษา: กระบวนทัศน์ใหม่การพัฒนา. จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- ศุภลักษณ์ ชัยอาวุธ. (2564). การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.

- สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ. (2559). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: เลขาธิการ.
- สุรพล บุญมีทองอยู่. (2556). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนรางวัลพระราชทานระดับมัธยมศึกษาขนาดกลาง: การวิจัยเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2. (2566). *สารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2565*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- อรุณรัตน์ สีบุตร, สุรางคนา มัณยานนท์ และ ชญานิธิ แบร์ดี. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามสวายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*, 20(1), 143-161.
- อัศนีย์ สุกใจ. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา. *วารสารวิจัยพุทธศาสตร์*, 3(1), 23-26.
- Quah, C. S. (2011). Instructional Leadership among Principals of Secondary Schools in Malaysia. *International Research Journals*, 2(12), 1784-1800.
- Tech, M. (2014). *School Administration Based on good Governance Principles of High School Administrators on Phnom Penh Municipality, Cambodia*. Thesis M. P. Buriram: Buriram Rajabhat University.